

1 Sreda, 16. septembar 2026.

2 [Javna sednica]

3 [Izricanje presude]

4 [Optuženi ulaze u sudnicu]

5 --- Po početku zasedanja u 10:00h

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Napravićemo kratku
7 pauzu odmah na početku, da bismo omogućili fotografima da
8 obave svoj posao, a mislim da je Thačijeva odbrana odlučila da
9 ne angažuje svog fotografa. Oni to znaju.

10 Dobro. Dobar dan svima i dobrodošli.

11 Molim sudsku službenicu da najavi predmet.

12 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobro jutro, časni sude.

13 Ovo je predmet KSC-BC-2020-06, Specijalizovani tužilac
14 protiv Hashima Thačija, Kadrija Veselija, Rexhepa Selimija i
15 Jakupa Krasniqija.

16 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

17 Pre nego što počnemo, zamoliću strane u postupku da se
18 predstave.

19 Počevši od tužilaštva. Izvolite.

20 GĐA WEST: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Dobar dan svima
21 u sudnici i oko nje. Ja sam Specijalizovani tužilac Kim West,
22 a zajedno sa mnom su datas Nathan Quick, Claire Lawson,
23 Matthew Halling, James Pace i g. Alan Tieger.

24 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

25 G. Laws, sada zastupnik žrtava.

1 G. LAWS: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ja sam Simon
2 Laws, zastupnik žrtava u ovom predmetu, zajedno sa
3 kozastupnicom Mariom Radziejowskom.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, g. Laws.
5 Sada odbrana g. Thačija.

6 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Dobro dan
7 svima u sudnici i oko nje. Ja sam Luka Mišetić,
8 specijalizovani branilac Hashima Thačija, sa moje desne strane
9 je kobranilac Nina Tavakoli, ambasador Pierre Prosper, gđa
10 Sophie Menegon, a iza mene su naši službenici, Bonnie Johnston
11 i Lirim Greicevci. Hvala.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, g. Mišetiću.
13 G. Dixon, odbrana g. Veselija.

14 G. DIXON: [Prevod] Dobro dan, časni sude. Rodney Dixon
15 branilac Kadrija Veselija, sa kobraniocem Kerrie Rowan i Annie
16 O'Reilly, našom pravnom savetnicom Anom Hametaj i
17 konsulstantima Uranom Ismailijem i Avnijem Bytyqijem. Hvala.

18 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, g. Dixon.
19 Sada g. Roberts kao za [sic] -- branilac g. Selimija.

20 G. ROBERTS: [Prevod] Hvala, časni sude. Geoff Roberts,
21 branilac g. Rexhepa Selimija, zajedno sa kobraniocima Ericom
22 Tullyjem i Chad Mairom, naša pravna savetnica Fortuna
23 Sheremeti i naši pomoćnici Christian wale i Natalia Ryzhenko.

24 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

25 Sada odbrana g. Krasniqija.

1 GĐA V. ALAGENDRA: [Prevod] Dobar dan, časni sude.
2 Ventakeshwari Alagendra, branilac Jakupa Krasniqiija, zajedno
3 sa kobraniocima, g. Aidanom Ellisem, Shyamalom Alagendrom i
4 naši pravni pomoćnici, Mentor Beqiri kao i Bilall Sherifi i
5 Durim Limaj.

6 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.
7 Sada sekretarijat.

8 SUDSKI SEKRETAR: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Fidelma
9 Donlon, sekretar zajedno sa g. Jonasom Nilssonom, koji je
10 zamenik sekretara.

11 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

12 Pretresni panel II danas izriče prvostepenu presudu u
13 predmetu Specijalizovani tužilac protiv Hashima Thačija,
14 Kadrija Veselija, Rexhepa Selimija i Jakupa Krasniqiija. Panel
15 činimo ja, predsedavajući sudija Charles L. Smith, sudija
16 Christoph Barthe, koji sedi sa moje leve strane, a desno iz
17 vaše perspektive zatim sudija Genaël Mettraux sa moje desne
18 strane, a vama sa leve i skroz desno rezervni sudija Fergal
19 Gaynor. Presuda se izriče javno u ime naroda Kosova i u
20 prisustvu optuženih, Hashima Thačija, Kadrija Veselija,
21 Rexhepa Selimija i Jakupa Krasniqiija, optuženih.

22 Molim sve prisutne u galeriji za posetioce za tišinu
23 tokom čitanja sažetka presude. Imajte u vidu da je ovo sud
24 pred kojim se razmatraju ozbiljna pitanja i donose sudske
25 odluke. U slučaju ometanja sednice, bilo verbalnog ili

1 fizičkog, sud i službenici obezbeđenja preduzeće odgovarajuće
2 radnje, a to svakako nije nešto što očekujemo.

3 Pre nego što iznese zaključke o optužbama protiv g.
4 Thačija, g. Vesilija [sic] -- [kao što je prevedeno], g.
5 Selimija i g. Krasniqija, panel želi da se osvrne na nekoliko
6 važnih pitanja. Predmet ovog postupka bile su rednje i
7 postupci optuženih, g. Thačija, g. Veselija, g. Selimija i g.
8 Krasniqija, prema navodima iz optužnice.

9 Ovaj postupak se bavio isključivo činjenicama i
10 okolnostima, relevantnim za optužbe protiv optuženih u ovom
11 predmetu.

12 Ovaj predmet se nije bavio legitimitetom Oslobodilačke
13 vojske Kosova i njenim ciljem da ostvari nezavisnost Kosova. U
14 ovom predmetu nije ocenjivano koja strana snosi veću
15 odgovornost. Ovaj predmet se nije bavio krivičnim delima nad
16 kosovskim Albancima, koje su srpske snage i paravojne
17 formacije nesumnjivo izvršile. U okviru ovog postupka, nisu
18 razmatrane tvrdnje o samoodbrani.

19 Ono čime se ovaj predmet isključivo bavio je pitanje da
20 li su krivična dela iz optužnice zaista izvršena, i da li se
21 optuženi mogu smatrati krivično odgovornim za bilo koje od tih
22 dela. Radi se konkretno o krivičnim delima protiv Srba, Roma i
23 naročito kosovskih Albanaca, koja su prema optužnici izvršili
24 određeni pripadnici OVK i sami optuženi.

25 U pogledu tog pitanja, Specijalizovana veća utvrđuju

1 isključivo krivičnu odgovornost pojedinaca. To načelo
2 zagarantovano je normativnim okvirom Specijalizovanih veća i
3 Specijalizovanim većima daje nadležnost isključivo nad
4 fizičkim licima. To znači da Specijalizovana veća utvrđuju
5 odgovornost samo za krivična dela koja su učinili pojedinci.
6 Optužbe koje je specijalizovani tužilac izneo u ovom predmetu,
7 tiču se isključivo individualne krivične odgovornosti
8 optuženih.

9 Odlučujući o tom pitanju, panel se vodio načelom, da se
10 njegova uloga sastoji u tome da oceni dokaze, kako bi utvrdio
11 istinu i zadovoljio pravdu. Po rečima Benjamina Disraelia,
12 britanskog državnika i premijera iz 19. veka: "Pravda je
13 istina na delu."

14 Sudski panel je dužan da suđenje vodi uz poštovanje i
15 pridržavanje načela redovnog sudskog postupka, primenu
16 standarda dokazivanja van razumne sumnje i uz garanciju da
17 niko neće biti oglašen krivim, osim ako se panel u njegovu
18 krivicu ne uveri van razumne sumnje. Proteklih tri i po
19 godine, panel se posvetio toj dužnosti.

20 Sada ću preći na sažeti prikaz prvostepene presude.
21 Pročitaću sažetak glavnih zaključaka panela, uz napomenu da
22 sažetak nije sastavni deo prvostepene presude. Prvostepena
23 presuda je jedini merodavni dokument za zaključke i odluku
24 ovog panela. Sažetak presude koji nije merodavan, biće
25 dostupan na *web siteu* Specijalizovanih veća posle današnjeg

1 zasedanja. Optuženi, strani i učesnici u postupku, dobiće
2 poverljivu verziju prvostepene presude na kraju ove sednice,
3 dok će redigovana verzija i prevod prvostepene presude, biti
4 dostupni javnosti u odgovarajućem roku.

5 Najpre ću podsetiti na optužbe protiv optuženih.

6 Hashim Thaçi, prvooptuženi u ovom predmetu, državljanin
7 je Kosova, rođen 24. aprila 1968, u mestu Broćna, opština
8 Srbica na Kosovu. Specijalizovano tužilaštvo nadalje. Samo
9 tužilaštvo navodi da je g. Thaçi jedan od osnivača UÇK, odn.
10 Oslobodilačke vojske Kosova, odn. nadalje OVK, kao i jedan od
11 osnivača centralnog ili glavnog štaba OVK, čiji je član bio od
12 1998. do 1999, te da je najkasnije od marta 1998, do septembra
13 1999, bio i (i) načelnik direkcije za politička pitanja i
14 direkcije za informacije OVK i (ii) predsednik privremene
15 vlade Kosova i vrhovni komandant OVK.

16 Kadri Veseli, drugooptuženi u ovom predmetu, državljanin
17 je Kosova, rođen 31. maja 1967. U Kosovskoj Mitrovici, opština
18 Kosovska Mitrovica na Kosovu. Tužilaštvo navodi da je g.
19 Veseli jedan od osnivača OVK i glavnog štaba, da je bio član
20 glavnog štaba od 1998. i tokom 1999, kao i da je bio (i) član
21 direkcije OVK za politička pitanja i načelnik obaveštajne
22 službe OVK, poznate i pod nazivom G-2. I takođe, (ii) načelnik
23 obaveštajne službe Kosova zvane "SHIK" i (iii) ministar za
24 obaveštajne poslove u privremenoj vladi Kosova.

25 Rexhep Selimi - trećeoptyuženi u ovom predmetu,

1 državljanin je Kosova, rođen 15. marta 1971, u mestu Ovčarevo,
2 opština Srbica na Kosovu. Tužilaštvo navodi da je g. Selimi
3 jedan od osnivača glavnog štaba, i da je bio član glavnog
4 štaba tokom čitave 1998, i tokom 1999. godine, kao i da je bio
5 (i) načelnik direkcije OVK za operacije, (ii) glavni inspektor
6 OVK i (iii) ministar za javni red, odn. ministar unutrašnjih
7 poslova u privremenoj vladi Kosova.

8 Jakup Krasniqi, četvrti i poslednji saoptuženi u ovom
9 predmetu, državljanin je Kosova, rođen 1. januara 1951, u
10 mestu Negrovci, opština Glogovac na Kosovu. Tužilaštvo tvrdi
11 da je g. Krasniqi bio član glavnog štaba tokom čitave 1998. i
12 tokom 1999. godine, i da je pored toga bio (i) član direkcije
13 OVK za politička pitanja, (ii) zvanični portparol OVK, pod
14 (iii), zamenik komandanta OVK i pod (iv), portparol privremene
15 vlade Kosova.

16 Tužilaštvo svu četvoricu optuženih tereti u šest tačaka
17 optužnice za zločine protiv čovečnosti iz člana 13(1) Zakona,
18 konkretno progon, tačka 1, zatvaranje, tačka 2, drugi nehumani
19 postupci, tačka 4, mučenje, tačka 6, ubistvo, tačka 8 i
20 prisilni nestanci lica, tačka 10. Tužilaštvo tvrdi da su sve
21 radnje činjenja i nečinjenja koje se optužnicom stavljaju
22 optuženima na teret kao zločini protiv čovečnosti, bile deo
23 sistematskog napada ili napada širih razmera usmerenog na
24 civilno stanovništvo i protivnike.

25 Tužilaštvo osim toga tvrdi da su optuženi znali za taj

1 napad i da su njihovi postupci bili deo tog napada. Pored
2 toga, tužilaštvo optužene tereti u četiri tačke optužnice za
3 ratne zločine iz člana 14(1) Zakona. Konkretno, protivzakonito
4 ili proizvoljno hapšenje i lišenje slobode, tačka 3, surovo
5 postupanje, tačka 5, mučenje tačka 7, i ubistvo, tačka 9. Po
6 navodima tužilaštva, sve radnje činjenja i nečinjenja,
7 izvršene su u kontekstu nemeđunarodnog sukoba između OVK i
8 snaga Savezne Republike Jugoslavije, odn. "SRJ", koja je
9 postojala tokom inkrimis [sic] -- inkriminisanog perioda, ili
10 u vezi s tim sukobom. Tužilaštvo tvrdi da su krivična dela
11 činjena u bazama i štabovima OVK, odn. u vezi s njima, ili
12 tokom dejstava OVK, kao i da su optuženi bili svesni
13 činjeničnih okolnosti koje su ukazivale na postojanje oružanog
14 sukoba i znali da su žrtve bila lica koja nisu aktivno
15 učestvovala u neprijateljstvima.

16 Tužilaštvo tvrdi, da optuženi snose individualnu krivičnu
17 odgovornost po osnovu više vidova odgovornosti prema članu
18 16(1) (a) i (c) Zakona, za sva krivična dela iz optužnice.

19 Sva četvorica optuženih, izjasnila su se da nisu krivi ni
20 po jednoj tački optužnice.

21 Sada ću izneti kratak pregled toka postupka. Suđenje je
22 počeno 3. aprila 2023, uvodnim izlaganjima tužilaštva i
23 zastupnika žrtava. Odbrana je svoja uvodna izlaganja iznela 4.
24 i 5. aprila 2023.

25 Tokom suđenja, panelu su predložena svedočenja 273

1 svedoka, kako u sudnici, tako i pismenim putem. Panel je
2 usvojio 547 dokaznih predmeta, formalno primio na znanje 1017
3 pravosnažno utvrđenih činjenica i 29 usaglašenih činjenica, a
4 transkript celog sudskog postupka broji 29.238 stranica.

5 Pored toga, u postupku je učestvovalo 156 žrtava.

6 Nakon završnih izlaganja, pretres je zaključen 18.
7 februara 2026, a panel se povukao na većanje radi donošenja
8 prvostepene presude.

9 Ovo suđenje vođeno je u kontekstu neprestanog
10 zastrašivanja svedoka. Nekoliko svedoka tužilaštva koji su
11 svedočili pred panelom u ovom predmetu, povuklo je svoje
12 ranije izjave, izbegavalo da pomene osnovne činjenice iz
13 ranijih izjava, lagalo je panel, ponavljalo napamet naučene
14 rečenice, ili na neki drugi način izmenilo svoje ranije
15 kazivanje. Neki svedoci su se možda plašili, ili su pak bili
16 nevoljni da panelu iznesu svoje iskustvo iz bojazni za
17 sopstvenu bezbednost ili bezbednost svoje porodice, dok su
18 drugi to činili iz slepe odanosti.

19 I pored toga, većina svedoka u ovom predmetu ispoljila je
20 veliku hrabrost i odlučnost. Nekoliko njih je svedočilo uprkos
21 zastrašivanju i pokušajima da se odvrate od davanja iskaza.

22 Sama činjenica da ovaj panel može da donese ovu presudu,
23 svedočanstvo je njihove hrabrosti i odlučnosti.

24 Zbog atmosfere zastrašivanja svedoka i opasnosti kojima
25 su mnoge žrtve i svedoci bili izloženi, zato što su

1 učestvovali u ovom postupku, primenjene su mere za zaštitu
2 njihovog identiteta. Panel stoga, radi zaštite njihove
3 bezbednosti i sigurnosti, neće objaviti njihova imena, niti
4 imena imena njihove rodbine.

5 Sada ću se ukratko osvrnuti na istorijski kontekst koji
6 je prethodio prethodnom periodu.

7 Kosovo je prema Ustavu Socijalističke Federativne
8 Republike Jugoslavije, odn. SFRJ iz 1974. bilo autonomna
9 pokrajina. U martu 1989, s porastom tenzija, Skupština Srbije
10 praktično je ukinula autonomiju Kosova. Reagujući na proteste,
11 vlada SFRJ je pokušala da učvrsti kontrolu nad pokrajinom
12 usvajanjem diskriminacionih politika protiv albanskog
13 stanovništva. Usledilo je pogoršanje međunacionalnih odnosa i
14 ekonomske situacije na Kosovu.

15 U decembru 1989, osnovan je Demokratski savez Kosova,
16 odn. DSK sa Ibrahimom Rugovom na čelu, kao jedna od vodećih
17 političkih stranaka na Kosovu. Glavni cilj DSK bio je otpor
18 SFRJ i srpskom režimu na Kosovu i ostvarenje nezavisnosti
19 Kosova. U početku su korišćene mirne i demokratske metode, ali
20 suočena sa sve većim političkim pritiskom, stranka je počela
21 da podržava i oružani otpor.

22 U septembru 1991. Skupština Kosova, prvo je donela Ustav
23 novoproglašene Republike Kosovo u okviru SFRJ, a zatim, 22.
24 septembra 1991, usvojila rezolucija o nezavisnosti Kosova kao
25 suverene države. Održan je referendum, na kome je velika

1 većina kosovskih Albanaca glasala za nezavisnost.

2 Početkom '90-tih na Kosovu je započeo oružani otpor.

3 Predvodili su ga između ostalog članovi Narodnog pokreta za
4 Republiku Kosovo, odn. LPRK, koji je kasnije prerastao u
5 Narodni pokret Kosova [sic] -- [kao što je prevedeno] odn.
6 LPK.

7 U aprilu 1993, LPK je zvanično doneo odluku da otpočne sa
8 pripremama za oružanu borbu na Kosovu, uključujući i napade na
9 snage SRJ i Srbije i na lica koja su smatrana
10 kolaboracionistima.

11 OVK, koja je praktično izrasla iz vojne struje LPK,
12 nastala je početkom '90-tih. Zvanično je osnovana 1993, na
13 trećoj generalnoj skupštini LPK. A, prvi put se pojavila u
14 javnosti 28. novembra 1997. Najkasnije od 1994, OVK je imala
15 glavni štab.

16 OVK je bila i politički i vojni organ. Jedan od ciljeva
17 OVK bila je nezavisnost Kosova. Kao strategiju za postizanje
18 tog cilja, OVK se opredelila za upotrebu vojne sile i nasilja,
19 nad onima koji su im se suprotstavljali.

20 Sada ću preći na delatnost i položaj optuženih.

21 Hashim Thaçi je bio jedan od osnivača OVK i član glavnog
22 štaba pre i tokom čitavog inkriminisanog perioda. U junu 1998,
23 prilikom osnivanja Direkcije za politička pitanja, g. Thaçi je
24 postao njen načelnik ili direktor. U avgustu 1998, glavni štab
25 je imenovao g. Thaçija za političkog predstavnika OVK. Krajem

1 februara 1999, g. Taçi je postao predsednik privremene vlade
2 Kosova, a od tog trenutka, vršio je i dužnost vrhovnog
3 komandanta OVK.

4 Kadri Veseli je bio jedan od osnivača OVK i član glavnog
5 štaba pre i tokom čitavog inkriminisanog perioda. Od maja
6 1998. do marta 1999, Kadri Veseli je bio načelnik Direkcije za
7 obaveštajne poslove, odn. G2, za koju su ponekad korišćene i
8 druge skraćenice. Najkasnije od avgusta 1998, Kadri Veseli je
9 zajedno sa Hashimom Tačijem i Jakupom Krasniqijem bio član
10 Direkcije za politička pitanja. Krajem marta 1999, kada je
11 privremena vlada Kosova osnovala obaveštajnu agenciju zvanu
12 SHIK, Kadri Veseli je imenovan za njenog načelnika.

13 Selimi je bio jedan od osnivača OVK i član glavnog štaba
14 pre i tokom čitavog inkriminisanog perioda. Od marta do
15 avgusta 1998, Rexhep Selimi bio je načelnik direkcije OVK za
16 operacije. Od septembra 1998, Rexhep Selimi bio je glavni
17 inspektor OVK. Kada je osnovana privremena vlada Kosova,
18 Rexhep Selimi postao je ministar za javni red.

19 I na kraju, g. Krasniqi je bio pripadnik OVK i član
20 glavnog štaba pre i tokom čitavog inkriminisanog perioda. U
21 junu 1998, g. Krasniqi je imenovan za jednog od dvojice
22 zamenika komandanta OVK. U julu 1998, g. Krasniqi je imenovan
23 za zvaničnog portparola OVK. Najkasnije od avgusta 1998,
24 Krasniqi je bio član Direkcije OVK za politička pitanja. Kada
25 je osnovana privremena vlada Kosova, g. Krasniqi postao je

1 njen portparol, a potom i ministar u toj vladi.

2 Sada ću preći na zaključke panela o krivičnim delima za
3 koja se tereti u optužnici, a potom na zaključke o
4 odgovornosti optuženih.

5 Prvo ću se osvrnuti na kontekstualna obeležja zločina
6 protiv čovečnosti, a potom na kontekstualna obeležja ratnih
7 zločina.

8 Što se tiče postojanja sistematskog napada, ili napada
9 širih razmera na civilno stanovništvo kao uslova za zločine
10 protiv čovečnosti, panel je zaključio da tužilaštvo nije
11 dokazalo van razumne sumnje u smislu člana 13 Zakona, da je
12 postojao sistematski napad, ili napad širih razmera usmeren na
13 civilno stanovništvo. S tim u vezi, panel je utvrdio da su
14 najkasnije od aprila 1998, do avgusta 1999, pripadnici OVK
15 vršili dela nasilja i zlostavljanja nad civilnim stanovništvom
16 širom Kosova i u određenim delovima Severne Albanije, koji su
17 bili pod kontrolom OVK, vršeći između ostalog radnje navedene
18 u članu 13 Zakona. Panel je takođe zaključio da su te radnje
19 predstavljale napad koji je bio i sistematski i širih razmera.
20 Međutim, panel je zaključio, da tužilaštvo nije dokazalo van
21 razumne sumnje, da je taj napad bio usmeren na civilno
22 stanovništvo. Konkretno, panel je zaključio da su i pored toga
23 što je postojala politika, odn. plan za ciljane napade za lica
24 koja su smatrana protivnicima, žrtve mahom, a neki isključivo
25 birane i ciljano napadane na osnovu individualnih okolnosti, a

1 ne na osnovu pripadnosti ciljanom stanovništvu. Panel se dakle
2 nije uverio, da lica koja su pripadnici OVK ciljano napadali u
3 kontekstu ovog predmeta, predstavljaju civilno stanovništvo u
4 smislu zločina protiv čovečnosti.

5 Stoga je panel zaključio, da tužilaštvo nije pokazalo van
6 razumne sumnje da su izvršena krivična dela progona, tačka 1,
7 zatvaranja, tačka 2, drugih nehumanih postupaka, mučenja,
8 tačka 6, ubistva, tačka 8 i prisilnog nestanka lica, tačka 10,
9 kao i zločini protiv čovečnosti.

10 Sada ću preći na pitanje oružanog sukoba, kao preduslova
11 za sve ratne zločine. Panel je zaključio -- panel je
12 zaključio, da je najkasnije od kraja marta 1998, do 20. juna
13 1999, ili približno tog datuma, postojao nemeđunarodni oružani
14 sukob, u smislu 14(2) Zakona i Međunarodnog običajnog prava
15 između OVK i SRJ, odn. srpskih snaga. Sukob se vodio na
16 Kosovu, ali se na određene delove Severne Albanije, koji su
17 bili pod kontrolom OVK, takođe primenjuju odredbe Međunarodnog
18 humanitarnog prava, koji regulišu taj sukob. Panel je pored
19 toga zaključio, da su krivična dela iz optužnice bila izvršena
20 u kontekstu nemeđunarodnog oružanog sukoba, ili je bila
21 povezana sa oružanim sukobom, čime je ispunjena pretpostavka
22 povezanosti. Panel je takođe utvrdio da su žrtve bila lica
23 koja uživaju zaštitu prema važećim normama Međunarodnog
24 humanitarnog prava. Budući da je u inkriminisanom periodu nisu
25 aktivno učestvovala u neprijateljstvima. Pored toga, panel se

1 uverio da su sva četvorica optuženih bili svesni okolnosti,
2 koje ukazuju na postojanje nemeđunarodnog oružanog sukoba,
3 povezanost događaja sa sukobom, i zaštićenog statusa žrtava.

4 Na osnovu tog zaključka, panel dalje nalazi da se
5 kritički događaji na kojima su zasnovane optužbe za ratne
6 zločine, nakon 20. juna 1999, dakle, po okončanju
7 nemeđunarodnog sukoba između OVK i SRJ odn. srpskih snaga,
8 kada su prestala da važe pravila međunarodnog humanitarnog
9 prava, ne mogu okvalifikovati kao ratni zločini. Panel je
10 dakle konstatovao da u odnosu na ta krivična dela, nisu
11 ispunjeni opšti uslovi iz člana 14. Zakona.

12 Sada ću preći na zaključke panela u vezi sa krivičnim
13 delima iz optužnice u kojima su ostvarena kontekstualna
14 obeležja ratnih zločina. S tim u vezi, panel podseća da su
15 lica koja su lišena slobode u okolnostima povezanim sa
16 sukobom, u načelu zaštićena Međunarodnim humanitarnim pravom,
17 sve do okončanja, lišenja ili ograničenja slobode.

18 Počeću od tačke 3 optužnice, protivzakonitog ili
19 proizvoljnog hapšenja i lišenja slobode. Na osnovu svih
20 iznetih dokaza, panel je zaključio da su pripadnici OVK između
21 aprila 1998, i 20. juna 1999, proizvoljno lišili slobode
22 najmanje 385 lica i držali ih u brojnim zatvoreničkim
23 objektima pod kontrolom OVK u 14 opština na Kosovu i na
24 određenim lokacijama, na dve oblasti na severu Albanije.

25 Pripadnici OVK, uključujući i pripadnike vojne policije,

1 hapsili su i odvodili žrtve u zatvoreničke objekte pod
2 kontrolom OVK, na Kosovu i u severnoj Albaniji. Pripadnici OVK
3 su mnoge žrtve uhapsili u sličnim okolnostima. U njihovim
4 domovima ili na putevima, a potom su ih odvodili u
5 zatvoreničke objekte. Mnoge žrtve su prilikom hapšenja
6 prebijali, grubo vređali, stavljali im povezane oči, vezivali
7 im ruke i noge i oduzimali im lične predmete. Iz dokaza se
8 vidi da su ta lica mahom hapšena i lišavana slobode uz tvrdnju
9 da su "srpski kolaboracionisti", "kolaboracionisti" "špijuni,
10 izdajnici i druge slične optužbe.

11 U zatočeništvu, žrtve nisu mogle da napuštaju
12 zatvoreničke objekte. Zatvorenici su držani u zaključanim
13 prostorijama ili pod stražom okruženim naoružanim pripadnicima
14 OVK, koji im nisu dali da odu. Mnogi zatvorenici bili su u
15 lancima, vezanih ruku ili s lisicama. Drugi su držani pod
16 pretnjom oružjem. Jedan svedok, koji je držan u Lapušniku,
17 ispričao je da su ga doveli u štalu, "u kojoj je bilo četiri
18 ili pet pregrada za životinje i najmanje sedam lica vezanih
19 lancima 'kao životinje.'"

20 Ni u jednom trenutku hapšenja i zatvaranja tih lica, nije
21 bilo zasnovano na krivičnom postupku, niti je postojala
22 osnovana sumnja, koja bi lišenje slobode činila apsolutno
23 neophodnim iz bezbednosnih razloga. Zapravo, zatvorenici su
24 bili nastavnici, zemljoradnici, šumari, radnici, i u nekim
25 slučajevima žene i deca. Uz svega nekoliko izuzetaka, nema

1 dokaza da se bilo koja od lica lišenih slobode bavilo bilo
2 kakvim kriminalnim aktivnostima, aktivno učestvovalo u
3 neprijateljstvima, ili se bavilo bilo kojom drugom delatnošću
4 zbog kojih bi OVK imala razloga da strepi za bezbednost, i
5 time opravdala njihovo lišavanja slobode. Žrtve su držane u
6 zatočeništvu na osnovu nepotkrepljenih i neodređenih optužbi i
7 glasina, da su srpski kolaboracionisti, između ostalog zbog
8 svoje nacionalne pripadnosti, ili zbog nekakvog navodnog
9 špijuniranja, ili kontakata ili poslovnih aktivnosti sa Srbima
10 ili sa srpskom policijom ili vojskom. Nema uverljivih dokaza,
11 da su lica uhapšena i držana u zatvoreničkim objektima OVK,
12 zaista bila citiram "srpski kolaboracionisti",
13 "kolaboracionisti", "špijuni" ili "izdajnici", kako je tvrdila
14 OVK.

15 Iako su pred panel izneti dokazi da su neka hapšenja ili
16 lišenja slobode mogla biti motivisana ličnim razmiricama,
17 panel je zaključio da bi pripadnici OVK, čak i kada su lične
18 razmirice možda isprva bile razlog za hapšenje, uhapšeno lice
19 zatvarali, neobazirajući se na izvor ili tačnost optužbi. U svim
20 slučajevima, radilo se o pripadnicima OVK, koji su zatvorenike
21 držali u zatvoreničkim objektima OVK. Nazivali su ih špijunima
22 i kolaboracionistima, zlostavljali ih i u nekim slučajevima
23 ubijali. Po nekad su pripadnici OVK još gore postupali sa
24 zatvorenicima sa kojima su oni ili neki drugi imali lične
25 razmirice.

1 Tokom zatočeništva, zatvorenicima ni u jednom trenutku
2 nisu date osnovne garancije koje imaju prema Međunarodnom
3 humanitarnom pravu, pravo na redovan zakonski postupak, i na
4 humano postupanje. Osim u izuzetno malom broju slučajeva,
5 zatvorenici nisu bili službeno [kao što je prevedeno]
6 obavešteni o razlozima za pritvor. Nisu blagovremeno izvedeni
7 pred sudiju ili drugi nadležni organ, i nije im pružena
8 prilika da ospore zakonitost pritvora. Umesto toga, bili su
9 prepušteni na milost i nemilost svojih tamničara.

10 Panel je zaključio da smišljeno sprovođenje hapšenja i
11 zatvaranja žrtava, činjenica da im nisu saopštavani razlozi za
12 pritvor, ili da im je uskraćivan redovan zakonski postupak,
13 pokazuju da su bar neki pripadnici OVK nameravali da ta lica
14 uhapše [sic] ili liše slobode bez valjanih razloga, i u
15 suprotnosti sa bilo kakvim garancijama ili redovnim sudskim
16 postupkom.

17 Panel je stoga zaključio, da su između aprila 1998. i 20.
18 juna 1999, u 14 opština na Kosovu i na određenim lokacijama u
19 dve oblasti na severu Albanije, pripadnici OVK umišljajno
20 izvršili radnje činjenja ili nečinjenja, koje su dovele do
21 lišenja fizičke slobode najmanje 85 lica, koja nisu aktivno
22 učestvovala u neprijateljstvima, bez pravnog osnova ili
23 redovnog sudskog postupka, što ta hapšenja ili lišenja slobode
24 čini proizvoljnim.

25 Iz tih razloga, panel je zaključilo da je tužilaštvo van

1 razumne sumnje dokazalo da je ratni zločin nezakonitog ili
2 proizvoljnog hapšenja i lišenja slobode iz tačke 3 optužnice,
3 izvršen nad najmanje 385 lica.

4 Tačke 5. i 7. Surovo postupanje i mučenje.

5 Sada prelazim na tačke 5. i 7. surovo postupanje i
6 mučenje.

7 Na osnovu ukupnih raspoloživih dokaza, panel je zaključio
8 da je u periodu između aprila 1998. i 20. juna 1999, 348 lica
9 bilo podvrgnuto surovom postupanju, a da je od tih 348 lica,
10 303 lica bilo podvrgnuto mučenju.

11 Konkretno, panel je utvrdio da su pripadnici OVK u raznim
12 zatvoreničkim objektima na Kosovu i u severnoj Albaniji,
13 uspostavili i održavali nehumane uslove zatočeništva, odn.
14 doprineli njihovom uspostavljanju i održavanju. Zatvorenici su
15 bili zatočeni na raznim lokacijama i u različitim tipovima
16 objekata, uključujući nekadašnje školske zgrade, štale u
17 podrumu. Zatvorenici su često držani u prostorijama, koje su
18 bile suviše male za toliki broj zatvorenika. Nije bilo uslova
19 za spavanje, ili su ti uslovi bili neadekvatni. Mnogi
20 zatvorenici su morali da spavaju na betonskom podu, koji je u
21 nekim slučajevima bio prikriven blatom, ili ljudskim i
22 životinjskim izmetom. Osim u malom broju izuzetaka,
23 zatvorenici nisu dobijali dovoljno hrane i vode. Konkretno, u
24 nekim zatvoreničkim objektima, zatvorenici po više dana uopšte
25 nisu dobijali hranu. Isto tako, uz malobrojne izuzetke,

1 zatvorenicama nije pružena medicinska pomoć. Zatvorenicama
2 nije bilo dozvoljeno da se peru. Većina nije imala ni pristup
3 toaletu. Jedan svedok koji je bio zatvoren u Lapušniku
4 ispričao je, da su zatvorenici na početku morali da vrše nuždu
5 na pod, a kasnije su za to koristili jednu kofu. U mnogim
6 zatvoreničkim objektima, zatvorenici su bili vezani lancima
7 ili lisicama, ili su im ruke i noge bile vezane. Jedan svedok,
8 koji je bio zatvoren u Cahanu, kazao je da su mu ruke
9 neprekidno bile vezane tokom 20 dana.

10 Pored toga, panel je utvrdio da su mnogi od pripadnika
11 OVK koji su učestvovali u zatvaranju, fizički zlostavljali
12 zatvorenike. U raznim zatvoreničkim objektima, neki pripadnici
13 OVK, redovno su šutirali, i u više navrata surovo premlaćivali
14 zatvorenike, udarajući ih između ostalog kundacima pušaka,
15 palicama, motkama, drškama sekira, metalnim štanglama i
16 kablovima za struju. Neke zatvorenike pripadnici OVK bi
17 obesili za noge, i tukli ih dok su visili naglavačke. Neki
18 zatvorenici bili su prisiljeni da se međusobno tuku. Mnoge
19 zatvorenike su tukli, sve dok više nisu mogli da ustanu da
20 normalno dišu ili dok ne bi izgubili svest. Neki zatvorenici
21 su umrli usled povreda koje su im njihovi tamničari iz OVK
22 naneli tokom žestokih premlaćivanja. Jedan zatvorenik koji je
23 bio zatvoren u lapuš -- Lapušniku, ispričao da je drugi
24 zatvorenik molio vojnike OVK dok su ga tukli "dajte mi metak,
25 nemojte da se ovako mučim," na šta mu je jedan od vojnika

1 odvratio "nema metka za tebe. Oduzećemo ti život malo po
2 malo."

3 Pripadnici OVK su takođe psihički mučili zatvorenike.
4 Zatvorenici su bili prisiljeni da slušaju i gledaju kako druge
5 zatvorenike tuku, i kako oni jauču od bola. Na primer jedan
6 svedok koji je bio zatvoren u Lapušniku, naveo je da su
7 dvojicu zatvorenika, "toliko žestoko premlatili pred ostalima,
8 da su se svi drugi zatvorenici rasplakali." Jednog čoveka koji
9 je izvršio samoubistvo, ostavili su da visi u prostoriji, kako
10 bi ostali mogli da ga vide. Neki zatvorenici su morali da
11 pokopaju tela drugih zatvorenika. U mnogim zatvoreničkim
12 objektima, zatvorenicima su govorili da će ih ubiti, ili da su
13 druga lica bila zatvorena, zajedno sa njima pogubljena. Drugi
14 zatvorenici bili su podvrgnuti "lažnom pogubljenju."

15 Zatvorenici su slušali i gledali kako njihovu blisku rodbinu
16 ili prijatelje tuku, ili bi im rekli da su članovi njihovih
17 porodica zatvoreni na nekom drugom mestu, ali im nije bilo
18 dozvoljeno da ih vide. Jedan svedok čijeg su rođaka u
19 Lapušniku tako teško pretukli da je kasnije umro pred tim
20 svedokom, rekao je drugim zatvorenicima: "lakše bi mi bilo da
21 su ubili mene umesto mog rođaka, zato što on ima malu decu i
22 zato što sam ga mnogo voleo."

23 Panel je zaključio da su tim radnjama zatvorenicima
24 naneti težak fizički i psihički bol i patnje. Mnogi
25 zatvorenici zadobili su teške fizičke povrede, ili su

1 potvrdili težak psihički bol. Na primer, nekim zatvorenicima
2 čupali su nokte ili lomili udove, uključujući ruke, noge,
3 skočne zglobove ili rebra. Nekoliko svedoka je posvedočilo da
4 i danas imaju bolove u stopalima, šakama ili drugim delovima
5 tela i da ne mogu normalno da hodaju, ili da se normalno služe
6 povređenim udovima. Mnogim zatvorenicima izbijeni su zubi, ili
7 su im usled premlaćivanja ostali trajni ožiljci. Mnogi svedoci
8 su takođe opisali trajne psihičke posledice svog stradanja.
9 Konkretno, nekoliko svedoka je navelo da pate od glavobolje,
10 nesanice i dugotrajne depresije.

11 Panel je zaključio da smišljeni način na koji su
12 zatvorenici držani u nehumanim uslovima i često surovo
13 premlaćivani, pokazuje da su barem oni pripadnici OVK koji se
14 poimence [kao što je prevedeno] navode u presudi, nameravali
15 da zatvorenicima nanese teške duševne i fizičke patnje.

16 Osim toga, zatvorenici su često podvrgavani grubom
17 saslušavanju. Zatvorenike su ispitivali o njihovom poslu, o
18 navodnoj saradnji sa Srbima, o srpskim saradnicima, o tome
19 zašto su postali špijuni, zašto se nisu priključili OVK, a
20 jednog zatvorenika su pitali, zašto nije na "Thaçijevoj
21 strani." Na nekim mestima, zatvorenici su bili prisiljavani da
22 pišu izjave, u kojima su između ostalog morali da navedu imena
23 navodnih kolaboracionista. Zatvorenike su između ostalog
24 optuživali da su oni lično "srpski kolaboracionisti",
25 "špijuni", "izdajnici", "Rugovini vojnici", pristalice LDK i

1 da su se priključili parku umesto da podrže OVK.

2 Takvo fizičko i psihičko zlostavljanje, zajedno sa
3 nehumanim uslovima u kojima su bili zatočeni, ostavilo je
4 dugotrajne fizičke i psihičke posledice na nekoliko
5 zatvorenika.

6 Panel je stoga zaključio, da su bar neke od pripadnike
7 OVK koji su učestvovali u navedenim radnjama, umišljajno
8 naneli težak fizički i psihički bol i patnje pomenutim licima,
9 kojih je bilo najmanje 303, sa ciljem iznuđivanja priznanja,
10 kažnjavanja, zastrašivanja, prisile ili diskriminacije na
11 nacionalnoj ili političkoj osnovi.

12 Imajući u vidu zlostavljanje koje su žrtve pretrpele u
13 celini, panel je zaključio da su pripadnici OVK između aprila
14 1998. i 20. juna 1999. godine, u 14. opština na Kosovu i
15 neodređenim lokacijama u dve oblasti u severnoj Albaniji,
16 radnjama činjenja i nečinjenja, umišljajno naneli težak
17 fizički duševni bol i patnje licima, kojih je bilo najmanje
18 348 i koja nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima, a
19 koja su ona proizvoljno uhapsili i lišili slobode, odn. da su
20 te radnje predstavljale težak napad na njihovo ljudsko
21 dostojanstvo.

22 Pored toga, panel je zaključio da su pripadnici OVK
23 između aprila 1998 i 20. juna 1999. godine, u 14 opština na
24 Kosovu i na određenim lokacijama u dve oblasti u severnoj
25 Albaniji, umišljajno naneli težak duševni i fizički bol i

1 patnje licima, kojih je bilo najmanje 303 i koja nisu aktivno
2 učestvovala u neprijateljstvima, a koja su oni proizvoljno
3 uhapsili i lišili slobode sa ciljem između ostalog,
4 iznuđivanjem informacija ili priznanja, kažnjavanja,
5 zastrašivanja, prisile ili dokumentacije žrtve ili trećeg lica
6 po bilo kom osnovu.

7 S obzirom na navedene razloge, panel je zaključilo da je
8 tužilaštvo dokazalo van razumne sumnje, da su ratni zločini,
9 surovo postupanje, tačka 5, i mučenje, tačka 7. izvršeni nad
10 najmanje 303 lica. U vezi sa tim licima, panel je zaključio da
11 je optužba za ratni zločin surovo postupanje, tačka 5. u
12 celosti konsumirana [kao što je prevedeno] optužbom za
13 mučenje, tačka 7.

14 Panel je takođe zaključilo da je tužilaštvo pokazalo van
15 razumne sumnje, da je ratni zločin surovo postupanje, tačka 5.
16 izvršen nad najmanje 49 lica. Panel je utvrdio da krivično
17 delo okrutnog postupanja nije konsumirano [kao što je
18 prevedeno] krivičnim delom mučenja u odnosu na četiri žrtve,
19 koje su bile izložene okrutnom postupanju i mučenju u raznim
20 zatvoreničkim objektima, kao i u odnosu na 45 žrtava, za koje
21 je panel zaključio da su bile izložene okrutnom postupanju,
22 ali ne i mučenju.

23 I na kraju, ubistvo.

24 Sada ću preći na tačku 9. optužnice, ubistvo kao ratni
25 zločin. Na osnovu ukupnih raspoloživih dokaza, panel je

1 zaključio da su pripadnici OVK između aprila 1998. i 20. juna
2 1999. godine, u 12. Opština na Kosovu i na određenoj lokaciji
3 u jednoj oblasti u severnoj Albaniji, umišljajno izvršili
4 radnje činjenja i nečinjenja, koji su izazvale smrt najmanje
5 96 lica, koja nisu aktivno učestvovala u neprijateljstvima,
6 konkretno, na raznim lokacijama na Kosovu i u severnoj
7 Albaniji koje su bile pod kontrolom pripadnika OVK, žrtve
8 ubistva iz ovog predmeta, ubijene su vatrenim oružjem, dok su
9 druge umrle zbog posledica teškog premlaćivanja. Tela mnogih
10 žrtava ubistava, pronađena su u stanju koje je ukazivalo na
11 dodatnu povredu njihovog ličnog dostojanstva.

12 Na primer, jedan svedok čijeg je bliskog rođaka OVK
13 zatvorila u Likovcu i kasnije ga je prebacila na drugu
14 lokaciju, ispričao je da je porodica saznala za njegovu smrt
15 iz medija. Kako je isti svedok izneo, kada su članovi porodice
16 otišli da uzmu telo žrtve, koje je bilo ostavljeno pored puta,
17 ruka mu je bila slomljena, imao je rane na stomaku, imao je
18 podlive i posekotine na šakama, a našli su ga u odeći koju
19 nije imao na sebi kada je otišao.

20 Tela nekih od ubijenih žrtava nikad -- nisu nikada
21 pronađena, što je samo povećalo bol preživelih članova
22 porodice.

23 Panel je takođe zaključio, da je imajući u vidu
24 okolnosti, kao što su zatvaranje žrtava ubistva pre njihove
25 smrti, teški fizički napadi kojima su žrtve bile izložene,

1 telesne povrede koje su im nanete, uključujući strelne rane,
2 kao i stanje i okolnosti u kojima su pronađena njihova tela,
3 jedini razuman zaključak koji se može izvesti iz raspoloživih
4 dokaza taj, da su barem neki od pripadnika OVK koji su u tome
5 učestvovali, imali nameru da ubiju 96 lica.

6 Panel je stoga zaključio da su pripadnici OVK između
7 aprila 1998, 20. juna 1999. godine, u 12 opština na Kosovu i
8 na određenoj lokaciji u jednoj oblasti u severnoj Albaniji,
9 umišljajno izvršili radnje činjenja i nečinjenja, koje su
10 izazvale smrt najmanje 96 lica koja nisu aktivno učestvovala u
11 neprijateljstvima.

12 Iz tih razloga, panel je zaključilo da je tužilaštvo
13 dokazalo van razumne sumnje, da je izvršen ratni zločin
14 ubistvo iz tačke 9 optužnice.

15 Sada ću govoriti o prirodi učešća optuženih u izvršenju
16 krivičnih dela navedenih u optužnici.

17 Panel je zaključio da su sva četvorica optuženih i drugi
18 rukovodioci OVK, uključujući navedene učesnike u udruženom
19 zločinačkom poduhvatu, težili dvostrukom cilju postizanju
20 nezavisnosti Kosova i uspostavljanje političke i
21 institucionalne kontrole nad teritorijom koja bi, kako su se
22 nadali, postala nezavisno Kosovo. Te ciljeve je trebalo
23 ostvariti vojnim, političkim i vojnim sredstvima.

24 Panel je smatrao, da nije potrebno da utvrđuje da li su
25 ti dvostruki ciljevi sami po sebi bili kažnjivi ili na neki

1 drugi način protivzakoniti. Panel je takođe zaključio da su,
2 kako bi ostvarili te ciljeve tokom inkriminisanog perioda,
3 četvorica optuženih i drugi učesnici u UZP-u, delili stav da
4 su ključni element u sredstvima i strategiji za postizanje
5 ciljeva rukovodstva OVK, bili ciljani napadi. Eliminisanje ili
6 neutralizovanje određenih pojedinaca koje su smatrali ili
7 proglasili za prepreku u ostvarenju ciljeva rukovodstva OVK. U
8 daljem tekstu ćemo ih pominjati kao "protivnike."

9 Ciljani napadi prot -- protivnika bili su u vidu (i)
10 lišenju života, (ii) hapšenja ili lišenja slobode bez redovnog
11 sudskog postupka, i (iii) fizičkog i psihičkog zlostavljanja,
12 i drugih oblika zlostavljanja, zastrašivanja i uznemiravanja,
13 uključujući vođenje "specijalnog rata" protiv njih.
14 "Specijalni rat" podrazumevao je plasiranje svesno
15 konstruisanog narativa, u kom su određeni pojedinci proglašeni
16 kolaboracionistima organa vlasti SRJ odn. Srbije, ili
17 preprekom, vojnim naporima OVK, te prema tome pretnjom po OVK.
18 Tim "specijalnim ratom", dat je legitimitet i podsticaj
19 nasilju nad tim pojedincima.

20 OVK je ciljano napadala razne kategorije ljude,
21 uključujući pod jedan, pripadnike i predstavnike drugom
22 političkih ili vojnih snaga, odn. lica povezana sa njima.
23 Konkretno, sa LDK-om i FARK-om, koja se nisu u potpunosti
24 odrekla lojalnosti prema tim snagama. Pod (ii), pojedince, za
25 koje se tvrdilo da su povezani sa organima vlasti SRJ odn.

1 Srbije, i pod (iii), pripadnike nacionalnih manjina,
2 uključujući brojne Rome i Srbe.

3 Panel je zaključio da više faktora ukazuje na postojanje
4 zajedničkog kažnjivog cilja, od kojih su glavni bili, pod
5 jedan, (i) pre rata, ciljano napadanje i ubijanje etničkih
6 Albanaca kao osumnjičenih za kolaboracionalizam i etničkih
7 Srba kao neprijatelja kriminalaca ili okupatora i izdavanje
8 saopštenja u kojima je preuzimana odgovornost za te napade i
9 ubistva. Pod dva, (ii) tokom rata kontinuirano ciljano
10 napadanje Albanaca, Srba i drugih lica, iz istih razloga. Pod
11 tri, (iii) ratna saopštenja i političke deklaracije, u kojima
12 je preuzimana odgovornost za kaznene mere, a ostalim
13 protivnicima, upućivana upozorenja i pretnje. Pod četiri, (iv)
14 vođenje specijalnog rata protiv protivnika. Pod pet (v),
15 ponavljanje tih poruka u saopštenjima Hashima Thaçija, Jakupa
16 Krasniqiija i Rexhepa Selimiija. Pod šest, (vi) korišćenje vojne
17 policije za praćenje i hapšenje sumnjivih pojedinaca, a
18 obaveštajne službe za traženje i identifikaciju i
19 neutralizaciju osumnjičenih kolaboracionista. Pod sedam, (vii)
20 uspostavljanje zatvoreničkih objekata, u kojima su ti
21 pojedinci zatvarani i postojanje sličnog obrasca postupanja u
22 svim zatvoreničkim objektima i područjima pod kontrolom OVK.
23 Pod osam, (viii) potrage za pojedincima na osnovu, između
24 ostalog spiskova kolaboracionista ili sumnjivih osoba, ili na
25 osnovu informacija dobijenih od obaveštajnog sektora. Pod

devet, (ix) postojanje jasnog obrasca u krivičnim delima izvršenim u zatvoreničkim objektima OVK, i u načinu delovanja tih lica. I pod deset, (x) dopuštanje, prihvatanje i podsticanje i izvršenje krivičnih dela od strane učesnika u UZP-u.

I s tim povezano postojanje opšte politike nekažnjavanja za krivična dela izvršena nad protivnicima. Ono što su optuženi hteli da ostvare, nije samo po sebi kažnjivo. Kažnjiva su bila sredstva, kojima su oni hteli da ostvare svoje ciljeve. Konkretno, sistematsko hapšenje, lišenje slobode, zlostavljanje i ubijanje onih koje su optuženi smatrali ili proglasili za protivnike.

Premda je odgovornost optuženih individualna i lična, ni jedan od njih ne bi mogao sam da ostvari ono što je postignuto. Radili su zajedno, nepokolebljivo i uz pomoć drugih. Zajedno su se dogovorili o zajedničkom kažnjivom cilju. Zajedno su odlučili da uspostave sistem za ostvarenje tog cilja. Zajedno su obrazovali zatvoreničke objekte, osnovali i uredili vojnu policiju, obaveštajnu službu i specijalne jedinice i poverili im zadatak ostvarenja njihovog zajedničkog kažnjivog cilja. Sebi i drugima dodelili su uloge, zvanja i položaje, sa kojih su kontrolisali sprovođenje zajedničkog kažnjivog. Cilja. Zajedno su imenovali druga lica na važne položaje. Zajedno su izdavali saopštenja u kojima su promovisali svoje stavove i politike, napadali neprijatelje i

1 preuzimali odgovornost za ubistva i lišenja i slobode i
2 kreirali politiku potpune nekažnjivosti za izvršioce tih
3 krivičnih dela takođe zajedno.

4 Druga lica, konkretno Fatmir Limaj, Sabit Geci, Rustem
5 Mustafa i Latif Gashi su u kažnjive svrhe zdušno sprovodila
6 ciljane napade na protivnike.

7 Koliko je plan bio jednostavan, toliko je bio i poguban.
8 Konkretno se sastojao od uspostavljanja zatvoreničkih objekata
9 na svim područjima pod konkolom OVK i (ii) otkrivanja
10 pojedinaca za koje se smatralo da su pripadnici OVK i najzad
11 njihova hapšenja, lišenja slobode i po potrebe ubijanja.

12 Taj plan je nemilosrdno sproveden na čitavoj teritoriji
13 pod kontrolom OVK i to tokom čitavog sukoba. Ni jedan od
14 optuženih nije preduzeo nikakve mere da se sprovedene tog
15 plana obustavi, spreči, ublaži ili umanji. Naprotiv, svaki od
16 optuženih je doprineo, podržao i omogućio njegovo sprovođenje.
17 To je bio njihov plan i ostali su mu dusledni, sve dok to više
18 nije bilo moguće niti potrebno.

19 Suprotno tvrdnjama odbrane, data krivična dela nisu
20 izvršena zbog nekakvih lokalnih krvnih osveta, ličnih
21 obračuna, bandi, siledžija ili civila povratnika. Ona su sva
22 bila posledica plana, kažnjivog plana koji su osmislili
23 optuženi i druga lica, a koja su tokom celog trajanja sukoba
24 oni sprovodili lično i uz pomoć drugih.

25 Sada ću preći na značajan doprinos koji su optuženi dali

1 sprovođenju zajedničkog kažnjivog cilja. Kada je reč o g.
2 Thačiju, panel je zaključio da je g. Thači značajno doprineo
3 sprovođenju zajedničkog kažnjivog cilja. Konkretno, panel je
4 zaključio, da je Hashim Thači kao član glavnog štaba i
5 načelnik direkcije za politička pitanja, imao ključnu ulogu u
6 formulisanju i sprovođenju zajedničkog kažnjivog cilja. S tim
7 u vezi, panel je zaključio, da je za političke odluke OVK
8 gotovo isključivo bila nadležna dokumentacija za politička
9 pitanja, koja je kreirala političku viziru OVK i jas -- javno
10 je iznosila. To je uključivalo ciljano napadanje navodnih
11 "kolaboracionista", uspostavljanje odgovarajućih struktura,
12 nadležnih organa i propisa i vođenje "specijalnog rata"
13 usmerenog protiv protivnika, uključujući putem saopštenja i
14 političkih deklaracija i drugih izjava za javnost. U skladu sa
15 zajedničkim ciljem, g. Thači je zajedno s ddruhim optuženima
16 imenovao lojalne pojedince na ključne komandne položaje,
17 zahvaljujući čemu su sve vreme imali kontrolu nad OVK i bili
18 sigurni da se njihov plan u potpunosti i efektivno sprovodi
19 duž komandnog lanca. Mnogi od tih lojalnih lica, koji su
20 optuženi imeno [sic] -- koja su optuženi imenovali ili
21 izabrali, izvršila su krivična dela ili pak znala da se
22 krivična dela vrše u skladu sa zajedničkim ciljem.

23 Osim toga, g. Thači je učestvovao u izvršenju krivičnih
24 dela i podržavao ih na brojne načine. Objavljivanjem
25 saopštenja i političkih deklaracija, kao i vođenjem

1 specijalnog rata, g. Thaçi je pokazao da dopušta i podržava
2 izvršenje krivičnih dela nad protivnicima. G. Thaçi je takođe
3 lično učestvovao u krivičnim delima, ukljujujući hapšenje,
4 lišenje slobode i saslušavanje, 13 poslaniku u Qirezu i
5 Banjici, hapšenju, lišenju slobode, odvođenju i ubistvu
6 Behajdina Allaqija, a imao je saznanja i o hapšenju i lišenju
7 slobode nekoliko drugih pojedinaca. Kada je reč o Behajdinu
8 Allaqiju, panel je zaključio, da je 1993. godine, Behajdin
9 Allaqi imao ozbiljan sukob sa Hashimom Thačijem i Azemom
10 Sylom, koji su ga optužili da je doveo Shabana Shalu, navodno
11 srpskog spijuna, u politički pokret kome su i oni pripadali,
12 izloživši time pripadnike tog pokreta velikoj opasnosti. G.
13 Thaçi je zbog toga preuzeo funkciju koja je bila obećana
14 Behajdinu Allaqiju. Panel je takođe utvrdio da pre nego što je
15 nestao, Behajdin Allaqi je bio pod prismotrom obaveštajne
16 službe OVK. Hashim Thaçi i Kadri Veseli tražili su da ih
17 obaveštavaju o njegovom prisustvo o štabu OVK u Drenovcu. Dana
18 11. juna 1998, ili približno tog datuma, Behajdin Allaqi je
19 otišao iz svog doma u štab OVK u Drenovcu. Izvesno vreme nakon
20 toga, tamo su stigli i g. Thaçi i Kadri Veseli. Odveli su
21 Behajdina Allaqija sa lisicama na rukama. Behajdin Alliqi
22 [sic] -- [kao što je prevedeno] nikada više nije viđen i panel
23 se uverio da je ubijen. Kako bi prikrili svoju ulogu u tome,
24 odgovorni su preduzeli više mera. Dana 1. novembra 1998,
25 glavni štab OVK objavio je saopštenje broj 61, u kom je izneto

1 da je Behajdin Allaqi poginuo u borbi kao mučenik. To je bio
2 paravan, kako bi se sakrila istina o tome šta se desilo
3 Behajdinu Allaqiju. Isto tako, po okončanju rata, Hashim
4 Thači, Kadri Veseli i Azem Syla, pokušali su da pridobiju
5 članove porodice Behajdina Allaqija mitom i obećanjima, kako
6 bi odustali od potrage za pravdom i istinom. Za svaku je
7 pohvalu što je njegova porodica odolela tim ponudama. Pored
8 toga, pripadnici OVK su uhapsili i zlostavljali Shabana Shalu
9 u Drenovcu. On je takođe ubijen u okolnostima opisanim u
10 presudi.

11 Panel je takođe zaključio da je g. Thači tokom predmetnog
12 perioda imao saznanje o velikom broju krivičnih dela izvršenih
13 nad protivnicima, konkretno o njihovom protivpravnom hapšenju
14 i lišenju slobode, zlostavljanju i ubistvo. Uprkos tim
15 saznanjima, g. Thači nije preduzeo nikakve mere, kako bi ta
16 krivična dela sprečio, ili o njima proveo [kao što je
17 prevedeno] istragu, odn. kaznio njihove učinioce. Naprotiv,
18 kao što je već rečeno, g. Thači je aktivno učestvovao u
19 krivičnim delima i podsticao ih, između ostalog, tako što je
20 unapređivao lica umešana u činjenje krivičnih dela. Pored
21 toga, g. Thači je širio, odn. omogućavao širenje lažnih
22 informacija o zatvorenicima i žrtvama krivičnih dela, koja su
23 vršili pripadnici OVK, pružao lažne garancije o tome da se OVK
24 pridržava međunarodnog humanitarnog prava, doprinosio politici
25 nekažnjivosti, kad je reč o učiniocima krivičnih dela nad

1 protivnicima i pokazao nemilosrdnu sposobnost da ukloni i
2 eliminiše političke prepreke, kako bi obezbedio isključivu
3 kontrolu nad vođenjem rata.

4 Što se tiče g. Veselija, panel je zaključio da je on
5 značajno doprineo ostvarenju zajedničkog cilja. Konkretno,
6 panel je konstatovao da je Kadri Veseli bio načelnik direkcije
7 za obaveštajne poslove, čiji su primarni zadaci bili
8 otkrivanje i pribavljanje informacija o licima za koja se
9 sumnjalo da su kolaboracionisti, praćenje i neutralisanje tih
10 lica. Direkcija je usled toga bila jedno od primarnih oruđa za
11 ostvarenje zajedničkog [sic] -- zajedničkog kažnjivog cilja,
12 a g. Veseli je tokom čitavog inkriminisanog perioda, bio
13 ključni element u ostvarenju tog zajedničkog cilja.

14 U skladu sa zajedničkim ciljem, g. Veseli je zajedno sa
15 ostalim optuženima, na ključne položaje postavljao lojalna
16 lica, kako bi obezbedio efikasno sprovođenje zajedničkog
17 plana. Kao što je već rečeno, mnoga od tih lica su potom ili
18 izvršila krivična dela ili su pak znala da se krivična dela
19 vrše u skladu sa zajedničkim ciljem.

20 Uz to, panel je zaključio da je g. Veseli učestvovao u
21 izvršenju krivičnih dela i podsticao njihovo izvršenje.
22 Konkretno, g. Veseli je kao načelnik direkcije za obaveštajne
23 poslove i član direkcije za politička pitanja, bio lično
24 uključen u realizaciju "specijalnog rata" glavnog štaba i
25 lično je učestvovao u postupku identifikovanja i progona

1 protivnika, od kojih je veliki broj na kraju ubijen, a takođe
2 je lično učestvovao u vršenju krivičnih dela, uključujući i
3 hapšenje, lišenje slobode, prebacivanje i ubistvo Behajdina
4 Allaqija, i hapšenje, lišenje slobode, prebacivanje i puštanje
5 na slobodu jednog drugog zatvorenika OVK. Panel je takođe
6 zaključio da je g. Veseli tokom predmetnog vremena, imao
7 saznanja o krivičnim delima izvršenim nad protivnicima,
8 konkretno o njihovom protivpravnom hapšenju i lišenju slobode,
9 zlostavljanju i ubistvu. Uprkos tim saznanjima, g. Veseli nije
10 preduzeo nikakve mere, kako bi ta krivična dela sprečio, ili o
11 njima sproveo istragu, odn. kaznio njihove učinioce. Naprotiv,
12 kao što je već rečeno, g. Veseli je aktivno učestvovao u
13 krivičnim delima i podsticao ih, a uz to je ostao na čelu
14 organa, koji je bio najodgovorniji za odabir, hapšenje,
15 lišenje slobode, a u nekim slučajevima i ubistvo lica koja su
16 smatrana protivnicima.

17 Panel napominje u ovom kontekstu da su se tzv.
18 bezbednosna saznanja, na osnovu kojih je veliki broj tih lica
19 uhapšen, zatvoren i ubijen, svodila na neproverene glasine. Na
20 osnovu takvih informacija, žrtve su nazivane špijunima i
21 kolaboracionistima i zbog toga bile izložene okrutnom
22 postupanju. U stvari, nije bilo nikakvih realnih naznaka da su
23 žrtve u ovom predmetu bile špijuni ili kolaboracionisti, ali u
24 svesti aktera činjenica da žrtve nisu izrazile bezrezervnu
25 lojalnost ili podršku OVK, ili da su imale veze s nekom drugom

1 političkom organizacijom, da su se družile sa Srbima, ili
2 radile za srpska preduzeća, bila dovoljna da s njima postupaju
3 kao sa saradnicima vojnog neprijatelja.

4 Što se tiče g. Selimija, panel je zaključio, da je on
5 značajno doprineo sprovođenju zajedničkog cilja. Panel je
6 konstatovao da je Rexhep Selimi bio jedan od osnivača OVK i
7 član glavnog štaba OVK, pre rata i da je na tim funkcijama
8 učestvovao u distribuiranju saopštenja pre i tokom rata. Panel
9 je takođe utvrdio da je g. Selimi, s obzirom na funkciju
10 glavnog inspektora, imao manja ovlašćenja na drugim
11 pripadnicima OVK, nego ostali optuženi u ovom predmetu. Bez
12 obzira na to, panel je zaključio, da je zaključio da je g.
13 Selimi, kao član glavnog štaba i načelnik direkcije za
14 operacije i glavni inspektor OVK, igrao ključnu ulogu u
15 formiranju operativna zona i jedinica OVK. Panel je u tom
16 pogledu istakao, da formiranje operativna zona i jedinica,
17 samo po sebi nije kažnjivo, međutim, panel je zaključio da je
18 g. Selimi redovno vršio inspekciju tih operativna zona i
19 jedinica i redovno primao izveštaje o osumnjičenim licima i
20 kolaboracionistima. Panel se stoga uverio da je g. Selimi bio
21 svestan da jedinice OVK, za čiju je inspekciju bio zadužen,
22 ciljano progone osumnjičena lica i kolaboracioniste, u skladu
23 sa zajedničkim ciljem. S obzirom na to, da je pre rata
24 učestvovao u napadima na kolaboracioniste, kao i na postojanje
25 saopštenja u kojima je preuzimanja odgovornost za takve

1 napade, može se zaključiti, da je g. Selimi bio u potpunosti
2 svestan da je to bila politika OVK. U skladu sa zajedničkim
3 ciljem, g. Selimi je, zajedno sa drugim optuženima, na ključne
4 funkcije postavljao lojalna lica, od kojih su mnoga potom ili
5 izvršila krivična dela, ili su pak znala da se krivična dela
6 vrše u skladu sa zajedničkim ciljem.

7 Pored toga, panel je zaključio da je g. Selimi podsticao
8 vršenje krivičnih dela i učestvovao u njima na niz načina,
9 koji su detaljni opisani u presudi. Konkretno, g. Selimi je
10 učestvovao u hapšenju i zatvaranju 13 poslanika skupštine u
11 Qirezu i bio je prisutan na nekoliko mesta izvršenja krivičnih
12 dela iz optužnice. Panel je takođe utvrdio da je g. Selimi
13 podsticao vršenje krivičnih dela, time što je učestvovao u
14 "specijalnom ratu" glavnog štaba, što nije preduzeo nikakve
15 mere da spreči i zaustavi činjenje krivičnih dela, ili kazni
16 njihove izvršioce, čak i pošto je obavešten da se takva dela
17 vrše, kao i time što je svojim ličnim učešćem u krivičnim
18 delima stvorio presedan, kojim se vršenje krivičnih dela
19 prikazuje kao prihvatljivo. Panel je takođe zaključio da je g.
20 Selimi tokom predmetnog perioda, imao saznanja o velikom broju
21 krivičnih dela izvršenim nad protivnicima. Konkretno, o
22 njihovom protivpravnom hapšenju i lišenju slobode,
23 zlostavljanju i ubistvu. Uprkos tim saznanjima, g. Selimi nije
24 preduzeo nikakve mere, kako bi ta krivična dela sprečio ili o
25 njima sproveo istragu odn. kaznio njihove učinioce. Naprotiv,

1 kao što je već rečeno, g. Selimi je podsticao vršenje
2 krivičnih dela i postarao se da veći broj učesnika u UZP-u
3 bude unapređen a ne kažnjen. Na primer, kada je postao
4 ministar za javni red privremene vlade Kosova, g. Selimi je
5 unapredio više lica koja su učestvovala u krivičnim delima. U
6 jednom slučaju je lično intervenisao, da bi obezbedio da
7 četiri lica koja su bila pritvorena zbog formiranja
8 nezakonitog zatvoreničkog objekta, budu puštena na slobodu i
9 tako ostanu nekažnjena. Kao glavni inspektor, on se ni na koji
10 način nije postarao da obezbedi da se OVK pridržava obaveza
11 propisanih međunarodnim humanitarnim pravom, već je naprotiv
12 tolerisao teška kršenja tog prava.

13 Što se tiče g. Krasniqija, panel je zaključio da je on
14 značajno doprineo ostvarenju zajedničkog cilja. Konkretno,
15 panel je konstatovao da je Jakup Krasniqi, kao član glavnog
16 štaba i Direkcije za politička pitanja i kao portparol i
17 zamenik komandanta OVK, imao ključnu ulogu u formulisanju i
18 sprovođenju politike ciljanih napada na protivnike. Panel je
19 između ostalog utvrdio, da je g. Krasniqi, zajedno sa Hashimom
20 Thaçijem, koristio svoj položaj člana direkcije za politička
21 pitanja i portparola OVK, kako bi formulisao i sprovodio
22 politiku ciljanih napada na protivnike, objavljivanjem
23 saopštenja političkih izjava i naređenja, kao i putem drugih
24 nastupa u javnosti, g. Krasniqi je podsticao vršenje krivičnih
25 dela nad licima, koja su smatrana protivnicima, što je

1 podrazumevalo i "specijalni rat" koji je vodio -- vodila OVK.
2 U tim izjavama se između ostalog preuzimala odgovornost za
3 likvidacije i kaznene mere preduzete protiv
4 "kolaboracionista." Njima su podsticana i tolerisana krivična
5 dela nad protivnicima, što potvrđuju reči, kolaboracionisti se
6 upozoravaju da ćemo ih pobiti, ako nastave pogrešnim putem,
7 čime je širen i promovisan zajednički cilj. U skladu sa
8 zajedničkim ciljem, g. Krasniqi je zajedno sa drugim
9 optuženima, na ključne pozicije postavljao lojalna lica, i na
10 taj način uspostavio sistem i organe, kao što su vojna
11 policija, obaveštajna i kontraobaveštajna služba i specijalne
12 jedinice, zadužene za sprovođenje politike usmerene protiv
13 protivnika.

14 Tokom predmetnog perioda, g. Krasniqi je imao saznanja o
15 velikom broju krivičnih dela izvršenih nad protivnicima.
16 Konkretno o njihovom protivpravnom hapšenju i lišenju slobode,
17 zlostavljanju i ubistvu. Uprkos tim saznanjima, g. Krasniqi
18 nije preduzeo nikakve svrsishodne mere, kako bi ta krivična
19 dela sprečio ili o njima proveo istragu, odn. kaznio njihove
20 učinioce. Naprotiv, g. Krasniqi u pokušaju da negira da su ta
21 krivična dela izvršena, nastojao da prikaže OVK kao vojsku
22 koja deluje u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom.
23 Poricao je da su neki pripadnici OVK vršili krivična dela, a
24 na sastancima sa predstavnicima međunarodne zajednice, negirao
25 i umanjivao značaj takvih pojava.

Panel je takođe zaključio da su sva četvorica optuženih imali isti zajednički kažnjivi cilj i značajno doprineli njegovom ostvarivanju, kao i da su imali umišljaj da se izvrše relevantna krivična dela, povezana sa tim zajedničkim kažnjivim ciljem.

Iz tih razloga, panel je zaključio da sva četvorica optuženih, g. Thaçi, g. Veseli, g. Selimi i g. Krasniqi, na osnovu značajnog doprinosa udruženom zločinačkom poduhvatu, snose krivičnu odgovornost za ratni zločin proizvoljnog lišenja slobode. Tačka 3. Izvršen na 385 lica. Okrutnog postupanja, tačka 5, izvršena nad 49 lica, mučenja, tačka 7. Izvršena nad 303 lica i ubistva, tačka 9, izvršen nad 96 lica.

Panel je takođe zaključio, da je nekoliko drugih lica, konkretno Lahi Brahimaj, Fatmir Limaj, Sylejman Selimi, Rustem Mustafa, Latif Gashi, Shukri Buja i Sabit Geci, delilo zajednički kažnjivi cilj, pristalo na njega i učestvovalo u njegovom ostvarenju. Po tom osnovu je zaključeno da su i oni bili učesnici u UZP-u, iako ovom presudom nisu oglašeni krivim i još uvek uživaju pretpostavku nevinosti.

Sada ću preći na odluku o kazni. Najpre ću ukratko objasniti svrhu kažnjavanja, i izložiti faktore koje je panel uzeo u obzir, kako bi odredio odgovarajuću kaznu, za krivična dela za koju optuženi snose krivičnu odgovornost.

Panel podseća na to, da su retribucija i prevencija prevashodna svrha, kod odmeravanja kazne licu koje je oglašeno

1 krivim. Osim toga, panel želi da istakne koliko je važno, da
2 se izvršioci tih teških krivičnih dela, koja se tiču cele
3 međunarodne zajednice, izvedu pred lice pravde. Kažnjavanje
4 ima još jednu važnu svrhu, a to je da se priznaju i uvaž
5 šteta i patnja nanete žrtvama i celom društvu.

6 Neki od faktora koji su relevantni za odmeravanje kazne
7 su pre svega pod (i), težina krivičnog dela i njegove
8 posledice, zatim pod (ii), priroda i stepen učešća optuženog
9 lica, pod (iii), lične prilike datog lica, i pod (iv),
10 postojanje drugih otežavajućih i olakšavajućih okolnosti.

11 Kada je reč o težini krivičnih dela, panel je bio
12 mišljenja da su izvršena krivična dela bila velikih razmera i
13 veoma teške prirode. Konkretno, rasprostranjenost krivičnih
14 dela ogleda se u tome, što su ih pripadnici OVK izvršili u 14
15 opština na Kosovu, kao i na određenim lokacijama u dve oblasti
16 u severnoj Albaniji. Pripadnici OVK, uhapsili i proizvoljno
17 lišili slobode najmanje 385 lica, podvrgli ih surovom i
18 nehumanom postupanju i mučenju, a njih 96 ubili.

19 Sva ta krivična dela su po svojoj prirodi teška, zato što
20 proizvoljno lišenje slobode, podrazumeva i dodatna kršenja
21 ljudskih prava žrtava. Surovo postupanje i mučenje
22 predstavljaju ozbiljan 'atak' [kao što je prevedeno] na
23 ljudsko dostojanstvo, duševno i telesno zdravlje, a ubistvo je
24 samo po sebi jedno od najtežih krivičnih dela.

25 Panel je uzeo u obzir i činjenicu da je znatan broj

1 žrtava bio u izuzetnom osetljivom položaju. Neka od tih lica
2 uhapšena su i zatvorena, zajedno sa drugim članovima svoje
3 porodice i onda primorana da slušaju ili da gledaju njihovo
4 mučenje ili ubistvo. Među zatvorenici je bilo žena i dece.
5 Na primer, u Mališevu je tokom deset dana, zajedno sa svojom
6 majkom, bila zatvorena beba stara 12 do 14 meseci, dok je u
7 Lapaštici bio zatvoren dečak od 14 godina. Druga lica su bila
8 u posebno osetljivom položaju zbog poodmaklog životnog doba.
9 Na primer, jednog muškarca starog 70 godina su tako
10 nemilosrdno tukli, da mu je lice bilo citiram "smrskano i
11 potpuno krvavo."

12 Na kraju, kao što je već rečeno u okviru opisa krivičnih
13 dela iz optužnice, panel je takođe uzeo u obzir da su neka
14 krivična dela bila posebno okrutna i da su ostavila trajne
15 fizičke i psihičke posledice na žrtve u ovom predmetu i
16 članove njihovih porodica.

17 Iz tih razloga, panel je zaključio da su krivična dela
18 bila izuzetno teška i da su imala posebno teške posledice.

19 Kao što je rekao poznati profesor Howard Zinn, citiramč
20 "Ni jedna zastava nije dovoljno velika da sakrije sramotu
21 ubijanja nevinih ljudi."

22 Panel je takođe ocenio prirodu i stepen učešća optuženih.
23 Relevantne činjenice su već iznete ranije u ovom sažetku, te
24 ih ovde neću ponavljati.

25 Panel će sada oceniti lične prilike optuženih, kao i

1 druge otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

2 Hashim Thaçi. Najpre ću govoriti o g. Thaçiju.

3 Kad je reč o otežavajućim okolnostima, panel je pridao
4 značaj okolnosti, da je g. Thaçi zloupotrebio svoj položaj.
5 Konkretnije, panel je zaključio da je Hashim Thaçi koristio
6 svoju funkciju, rukovodeći položaj, autoritet i ugled, kako bi
7 ostvario književne [sic] -- kako bi ostvario kažnjive aspekte
8 zajedničkog cilja.

9 Kada je reč o olakšavajućim okolnostima, panel je pridao
10 ograničeni značaj samo o sledećim faktorima.

11 a. Doprinosu g. Thaçija nastojanjima da se osnuju
12 Specijalizovana veća.

13 b. Činjenica je i da je g. Thaçi dao ostavku na
14 funkciju predsednika Kosova i da se dobrovoljno predao i
15 sarađivao sa Specijalizovanim tužilaštvom.

16 c. Činjenica je da je g. Thaçi 2020. godine obaveio
17 informativne razgovore sa Specijalizovanim tužilaštvom.

18 d. Činjenica je i da je g. Thaçi u izvesnoj meri imao
19 konstruktivnu ulogu u naporima UNMIK-a da izgradi mir.

20 d. I porodičnim prilikama g. Thaçija.

21 I na kraju, panel nije pridao bitniji značaj drugim
22 iznetim olakšavajućim okolnostima.

23 Što se tiče Kadrija Veselija, kad je reč o otežavajućim
24 okolnostima, panel je pridao značaj okolnosti, da je g. Veseli
25 zloupotrebio svoj položaj. Konkretnije, panel je zaključio da

1 je Kadri Veseli koristio svoju funkciju, rukovodeći položaj,
2 autoritet i ugled, kako bi ostvario kažnjive aspekte
3 zajedničkog cilja.

4 Kada je reč o olakšavajućim okolnostima, panel je pridao
5 značaj sledećim faktorima:

6 a. G. Veseli je oženjen i ima decu školskog uzrasta,
7 mada je ovom faktoru pridat ograničen značaj.

8 b. Osim u jednom slučaju, g. Veseli se sve vreme
9 postupka uzorno ponašao, mada je ovom faktoru pridat ograničen
10 značaj i

11 c. G. Veseli se dobrovoljno predao Specijalizovanom
12 tužilaštvu, mada je ovom faktoru pridat ograničen značaj.

13 I na kraju, panel nije pridao bitniji značaj drugim
14 iznetim olakšavajućim okolnostima.

15 Sada prelazim na g. Selimija.

16 Kada je reč o otežavajućim okolnostima, panel je pridao
17 značaj okolnosti, da je g. Selimi zloupotrebio svoj položaj.
18 Konkretnije, panel je zaključio da je Rexhep Selimi
19 zloupotrebio svoj položaj i autoritet, time što pripadnike OVK
20 nije sprečio da krše međunarodno humanitarno pravo i nije ih
21 kaznio za to kršenje, uprkos svom autoritetu saznanjima i
22 mogućnosti da interveniše.

23 Kada je reč o olakšavajućim okolnostima, panel je pridao
24 značaj sledećim faktorima.

25 a. G. Selimi ima ženu i decu i tvrdi da je veoma vezan

1 za njih, mada je ovom faktoru pridat ograničen značaj.

2 b. G. Selimi je sarađivao sa Specijalizovanim
3 tužilaštvom i obavio razgovore s predstavnicima tužilaštva
4 2019. i 2020, tokom kojih je mahom iskreno odgovarao na
5 pitanja i pod c.

6 c. G. Selimi se dobrovoljno predao Specijalizovanom
7 tužilaštvu i sarađivao je sa predstavnicima tužilaštva tokom
8 pretresa njegove kuće, mada je ovom faktoru pridat ograničen
9 značaj.

10 I na kraju, panel nije pridao bitniji značaj drugim
11 iznatim olakšavajućim okolnostima.

12 Sada ću preći na g. Krasniqiija.

13 Kada je reč o otežavajućim okolnostima, panel je pridao
14 značaj okolnosti, da je g. Krasniqi zloupotrebio svoj položaj.
15 Konkretnije, panel je zaključio da je Jakup Krasniqi koristio
16 svoju funkciju, rukovodeći položaj, autoritet i ugled, kako bi
17 ostvario kažnjive aspekte zajedničkog cilja.

18 Kada je reč o olakšavajućim okolnostima, panel je pridao
19 značaj sledećim faktorima:

20 a. Pdmakloj životnoj dobi g. Krasniqiija

21 b. Porodičnim okolnostima g. Krasniqiija

22 c. I činjenica da se g. Krasniqi tokom postupka
23 uglavnom uzorno ponašao. Panel je ovaj faktor razmotrio
24 *proprio motu*.

25 I na kraju, panel nije pridao bitniji značaj drugim

1 iznetim olakšavajućim okolnostima.

2 Ovim završavam sažeti prikaz zaključaka panela.

3 Sada ću pročitati izreku [sic] -- [kao što je prevedeno]
4 presude i to sledećim redosledom. Najpre za g. Thačija, potom
5 za g. Krasniqija, g. Veselija i na kraju, za g. Selimija.

6 G. Hashime Thači, molim vas ustanite.

7 G. Thači, u ime naroda Kosova, iz razloga izloženih u
8 presudi i ovom sažetom prikazu, nakon razmatranja svih dokaza
9 i argumenata strane u postupku i zastupnika žrtava, na osnovu
10 članova 43 i 44 Zakona i pravila 158, 159 i 163 pravilnika,
11 panel vas, Hashime Thači oglašava krivim.

12 a. Po tački 3. za protivzakonito ili proizvoljno
13 hapšenje i lišenje slobode kao ratni zločin prema članovima
14 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje 385 lica.

15 b. Po tački 5. za surovo postupanje kao ratni zločin
16 prema članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad
17 najmanje 49 lica.

18 c. Po tački 7. za mučenje kao ratni zločin prema
19 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje
20 303 lica.

21 d. Po tački 9. Za ubistvo kao ratni zločin prema
22 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad 96 lica.

23 Panel vas oslobađa optužbi, u odnosu na nekoliko
24 slučajeva ratnih zločina, zato što nisu dokazani van razumne
25 sumnje, ili zato što je optužba za njih konsumirana nekom

1 drugom konkretijom optužbom, ili zato što je panel ustanovio,
2 da dati događaj nije u nadležnosti ovog suda.

3 Panel vas oslobađa optužbi za progon, zatvaranje i druge
4 nehumane postupke, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke lica,
5 kao i zločine protiv čovečnosti pod tačkama 1, 2, 4, 6, 8 i
6 10.

7 Sada ću saopštiti odluku o kazni.

8 G. Thaçi, pošto ste oglašeni krivim za više krivičnih
9 dela, panel je u skladu s pravilom 163(4) pravilnika, utvrdio
10 kaznu za svaku optužbu za koju ste osuđeni.

11 Najpre ću pročitati kazne za svako pojedinačno delo, a
12 potom izreći jedinstvenu kaznu, za vaše sveukupno kažnjivo
13 postupanje.

14 Ovaj panel je odredio:

15 a. Kaznu zatvora u trajanju od 15 godina za ratni
16 zločin protivzakonitog ili proizvoljnog hapšenja i lišenja
17 (tačka 3.).

18 b. Kazna zatvora u trajanju od 4 godine, za ratni
19 zločin surovog postupanja (tačka 5).

20 c. Kaznu zatvora u trajanju od 20. godina za ratni
21 zločin mučenja (tačka 7.)

22 d. I kaznu zatvora u trajanju od 23. godine za ratni
23 zločin ubistva (tačka 9).

24 Ovaj panel vas osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u
25 trajanju od 25 godina, u koju se uračunava vreme koje ste

1 proveli u pritvoru.

2 G. Thaçi, možete da sednete. Možete da sednete.

3 G. Krasniqi, molim vas, ustanite.

4 G. Krasniqi, u ime naroda Kosova, iz razloga izloženih u
5 presudi i ovom sažetom prikazu, nakon razmatranja svih dokaza
6 i argumenata strana u postupku i zastupnika žrtava, na osnovu
7 članova 43 i 44 Zakona i pravila 158, 159 i 163 pravilnika,
8 panel vas, Jakupe Krasniqi, oglašava krivim.

9 a. Po tački 3. za protivzakonito ili proizvoljno
10 hapšenje i lišenje slobode, kao ratni zločin prema članovima
11 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona izvršen nad najmanje 385 lica.

12 b. Po tački 5, za surovo postupanje kao ratni zločin,
13 prema članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad
14 najmanje 49 lica.

15 c. Po tački 7. za mučenje kao ratni zločin, prema
16 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje
17 303 lica.

18 d. Po tački 9. za ubistvo kao ratni zločin prema
19 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona izvršen nad 96 lica.

20 Panel vas oslobađa optužbi u odnosu na nekoliko slučajeva
21 ratnih zločina, zato što nisu dokazani van razumne sumnje ili
22 zato što je optužba za njih konsumirana nekom drugom
23 konkretnijom optužbom, ili zato što je panel ustanovio da dat
24 događaj nije u nadležnosti ovog suda.

25 Panel vas oslobađa optužbi za progon, zatvaranje i druge

1 nehumane postupke, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke, kao
2 zločine protiv čovečnosti po tačkama 1, 2, 4, 6, 8 i 10.

3 Sada ću saopštiti odluku o kazni.

4 G. Krasniqi, pošto ste oglašeni krivim za više krivičnih
5 dela, panel je u skladu s pravilom 163(4) pravilnika, utvrdio
6 kaznu za svaku optužbu po kojoj ste osuđeni.

7 Najpre ću pročitati kazne za svako pojedinačno delo, a
8 potom ću izreći jedinstvenu kaznu za vaše sveobuhvatno
9 kažnjivo postupanje.

10 Ovaj panel je odredio:

11 a. kaznu zatvora u trajanju od 15 godina za ratni
12 zločin protivzakonitog ili proizvoljnog hapšenja i lišenja
13 slobode, tačka 3.

14 b. Kaznu zatvora u trajanju od 4 godine za ratni zločin
15 surovog postupanja, tačka 5.

16 c. kaznu zatvora u trajanju od 20 godina za ratni
17 zločin mučenja, tačka 7.

18 d. I kazna zatvora u trajanju od 23 godine za ratni
19 zločin ubistva, tačka 9.

20 Ovaj panel vas osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u
21 trajanju od 25 godina, u koju se uračunava vreme koje ste
22 proveli u pritvoru.

23 Možete da sednete, g. Krasniqi.

24 G. Veseli, molim vas, ustanite.

25 G. Veseli, u ime naroda Kosova, iz razloga izloženih u

1 presudi i ovom sažetom prikazu, nakon razmatranja svih dokaza
2 i argumenata strana u postupku i zastupnika žrtava, na osnovu
3 članova 43 i 44 Zakona i pravila 158, 159 i 163 pravilnika,
4 panel vas Kadri Veseli oglašava krivim.

5 a. Po tački 3, za protivzakonito ili proizvoljno
6 hapšenje i lišenje slobode, kao ratni zločin, prema članovima
7 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje 385 lica.

8 b. Pod tački 5, za surovo postupanje kao ratni zločin
9 prema članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad
10 najmanje 49 lica.

11 c. Po tački 7. za mučenje kao ratni zločin, prema
12 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje
13 303 lica.

14 d. Po tački 9. za ubistvo kao ratni zločin prema
15 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona izvršen nad 96 lica.

16 Panel vas oslobađa optužbi u odnosu na nekoliko slučajeva
17 ratnih zločina, zato što nisu dokazani van razumne sumnje ili
18 zato što je optužba za njih konsumirana nekom drugom
19 konkretnijom optužbom, ili zato što je panel ustanovio da dati
20 događaj nije u nadležnosti ovog suda.

21 Panel vas oslobađa optužbi za progon, zatvaranje, druge
22 nehumane postupke, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke kao
23 zločine protiv čovečnosti po tačkama 1, 2, 4, 6, 8 i 10.

24 Sada ću saopštiti odluku o kazni.

25 G. Veseli, pošto ste oglašeni krivim za više krivičnih

1 dela, panel je u skladu s pravilom 163(4) pravilnika, utvrdio
2 kaznu za svaku optužbu po kojoj ste osuđeni. Najpre ću
3 pročitati kazne za svako pojedinačno delo, a potom izreći
4 jedinstvenu kaznu, za vaše sveukupno kažnjivo postupanje.

5 Ovaj panel je odredio:

6 a. Kaznu zatvora u trajanju od 10 godina za ratni
7 zločin protivzakonitog ili proizvoljnog hapšenja i lišenja
8 slobode, tačka 3.

9 b. Kaznu zatvora u trajanju od 3 godine za ratni zločin
10 surovog postupanja, što je tačka 5. optužnice.

11 c. Kaznu zatvora u trajanju od 13 godina za ratni
12 zločin mučenja, tačka 7.

13 d. Kaznu zatvora u trajanju od 16 godina, za ratni
14 zločin ubistva, tačka 9.

15 Ovaj panel vas osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u
16 trajanju od 18 godina, u koju se uračunava vreme koje ste
17 proveli u pritvoru.

18 G. Veseli, možete da sednete.

19 G. Selimi, molim vas, ustanite.

20 G. Rexhepe Selimi, u ime naroda Kosova, iz razloga
21 izloženih u presudi i ovom sažetom prikazu, nakon razmatranja
22 svih dokaza i argumenata strana u postupku i zastupnika
23 žrtava, na osnovu članova 43 i 44 Zakona i pravila 158, 159 i
24 163 [kao što je prevedeno] pravilnika, ovaj panel vas, Rexhepe
25 Selimi oglašava krivim.

1 a. Po tački 3. za protivzakonito ili proizvoljno
2 hapšenje i lišenje slobode kao ratni zločin, prema članovima
3 14(1)(c) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje 385 lica.

4 b. Po tački 5. za surovo postupanje kao ratni zločin,
5 prema članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad
6 najmanje 49 lica. Izvinjavam se, pod c --

7 c. Po tački 7, za mučenje kao ratni zločin, prema
8 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad najmanje
9 303 lica.

10 d. Po tački 9, za ubistvo kao ratni zločin prema
11 članovima 14(1)(c)(i) i 16(1)(a) Zakona, izvršen nad 96 lica.

12 Panel vas oslobađa optužbi u odnosu nad nekoliko
13 slučajeva ratnih zločina, zato što nisu dokazani van razumne
14 sumnje, ili zato što je optužba za njih konsumirana nekom
15 drugom konkretnijom optužbom, ili zato što je panel ustanovio
16 da dati događaj nije u nadležnosti ovog suda.

17 Panel vas oslobađa optužbi za progon, zatvaranje, druge
18 nehumane postupke, mučenje, ubistvo i prisilne nestanke, kao
19 zločine protiv čovečnosti, po tačkama 1, 2, 4, 6, 8 i 10.

20 Sada ću saopštiti odluku o kazni.

21 G. Selimi, pošto ste oglašeni krivim za više krivičnih
22 dela, panel je u skladu s pravilom 163(4) pravilnika, utvrdio
23 kaznu za svaku optužbu po kojoj ste osuđeni. Najpre ću
24 pročitati kazne za svako pojedinačno delo, a potom izreći
25 jedinstvenu kaznu za vaše sveukupno kažnjivo postupanje.

Ovaj panel je odredio:

a. Kaznu zatvora u trajanju od 6 godina, za ratni zločin protivzakonitog ili proizvoljnog hapšenja i lišenja slobode, tačka 3.

b. Kaznu zatvora u trajanju od 2 godine za ratni zločin surovog postupanja.

c. Kaznu zatvora u trajanju od 8 godina za ratni zločin mučenja, tačka 7 i kaznu zatvora u trajanju od 11 godina za ratni zločin mučenja, tačka 7.

d. I kaznu zatvora u trajanju od 11 godina za ratni zločin ubistva, što je tačka 9.

Ovaj panel vas osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 13 godina, u koju se uračunava vreme koje ste proveli u pritvoru.

G. Selimi, možete da sednete.

Služba sekretarijata će sada podeliti primerke presude u elektronskom formatu. Optuženima će biti dostavljen overen pismeni [sic] -- [kao što je prevedeno] otpravak presude na engleskom jeziku. Presuda na albanskom će im biti uručena kada bude spremna. Panel moli sudskog službenika da sada podeli primerke presude.

SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni sude, elektronska verzija je sada obrađena i poslata relevantnim primaocima za koje je odobreno da je prime.

PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala sudskom

1 službeniku. Sudska službenica je navela da je uručena, odn.
2 poslata i elektronska verzija.

3 Panel podseća da zadržava nadležnost za pitanja
4 reparacija o kojima su se strane u postupku i zastupnika
5 žrtava izjasnili pre zaključenja pretresa i da će panel uskoro
6 izdati nalog u rasporedu u vezi sa tim pitanjem.

7 Sednica je sada završena.

8 --- Sednica se završava u 11:38 časova.

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25